

L'AMIC

N.º 2 2na. Època DESEMBRE DEL 1985.

EDITAT PELS EX-ALUMNES del
1922 al 1938 DE LES ESCOLES
DE BONMATÍ
(La Selva)

Josep Basadurall

La Gentilesa:

de l'Ajuntament de Sant Julià Bonmatí
de l'Agrupació d'Activitats Culturals
de la Imprinta CostiColl
d'en Joaquim Vila, Director de SARRIÓ.

i la col.laboració dels ex-alumnes
han fet possible la reaparició de
"L'AMIC".

Des del cim d'eixa muntanya
jo et veig més bell Bonmatí,
el Ter que tot l'any et banya
sembla més riu des d'ací.

Així descrivia Bonmatí, Dolors Boixés
en el diari "Los Sitios" del maig del 1971.

..... "L'AMIC" té també una altre finalitat; surt amb ganes d'ésser un campió en la lluita contra les males passions i baixos instints, contra la incultura i a favor de la justícia i germanor que deuen existir entre els homes; en les seves pàgines no hi trobareu mai cap escrit que us pugui avergonyir, sinó al contrari, en elles farem l'aorenentatge per tal que el dia de demà ja homes, posem la nostra ploma en defensa de l'oprimit i al sevei d'un ideal noblement sentit i intel.ligentment comprès.....

(Extracte de la Llinda de "L'AMIC" del juny de 1937).

OBJECTIU D'AQUESTA LLINDA:

La llinda de "L'AMIC" del juny de 1937, posava: que una de les finalitats que perseguia aquella revista era fomentar la germanor que deu existir entre els homes.

Després de gairebé cinquanta anys del seu naixement, volem intentar que aquest nou "L'AMIC", sigui el missatger de l'amistat que havem de gaudir entre nosaltres: els ex-alumnes.

El seu fi no es pas voler assolir un premi literari per la seva perfecció, però sí que vol tenir el desig de mantenir i augmentar una germanor mitjançant les seves pàgines. D'aquesta manera estimarem més el nostre poble i ens recordarem més dels amics.....amics que tal vegada per vicissituda de la vida hem oblidat.

La seva reaparició és una espontània idea, suggerida per un ex-alumne, molt encertada per cert. Que després tingui una continuïtat, serà si nosaltres ho volem, perquè una revista no es fa sola. Per tant "L'AMIC", serà el que nosaltres volgum.

També intenta ser, la unió d'una segona anella a la trobada d'enguany i aquesta anella, pretén ser l'anterior d'aquella tercera que si Déu vol hi afegirem l'any que ve. Tots constatarem que va ser molt positiu aquell 5 de maig, i que la llavor que aquell dia vàrem sembrar amb el nostre granet, seria lamentable que hagués caigut en terreny erm i no hi fructifiqués.

Voldriem que aquesta reaparició de "L'AMIC" servís a la vegada de felicitació essent tan a prop de les entranyables festes nadalenques. Felicitats doncs a tots els amics de Bonmatí i a tots els que viuen prop del nostre poble i de manera molt especial a tots els que per diferents motius, la vida els ha assignat altres terres més llunyanes.

A tots en nom meu i del poble us desitjo que tingueu un feliç Nadal i un pròsper any 1986, junt amb els vostres familiars.

BENET VALENTI GUITART
Bonmatí desembre 1985.

BONIC, BO, I BARATO.

Són les tres paraules que sempre que anem a comprar voldríem que la mercaderia tingués el Bonic, Bo, i Barato. Avui dia, per desgràcia no és així, ans al contrari.

Jo crec que si algun poblet es pot donar aquestes tres paraules es el nostre estimat poble de Bonmatí.

Ditxós d'aquell que pot dir, jo sóc Bonmatinenc i per ser més exacte, és tota persona que n'és fill o que hi viu, tot d'una, s'adona de les tres Bns. M'explicaré.

B O N I C. A la ribera o falda del riu Ter a principi de segle es va construir un poble anomenat B O N M A T I, que per l'abundància d'aigua, existeix una frondositat i arboledes, que conviden a reposar unes hores per admirar, contemplar la verdor i al mateix temps, viure la quietud, escoltar l'harmonia dels cants dels ocells, en una paraula, quelcom celestial.

B O. Sóc un enamorat del meu poble, perquè tot el que sóc, gran part, és fruit d'aquestes persones que saben conjuguar el treball amb l'alegria a dintre de la pobresa, es desfan per ajudar al necessitat, gent comprensiva, franca, sincera, aquest és el meu concepte, quan jo vivia entre vosaltres. Procureu de fer el bé, ja que un poble serà, el que la gent vulgui, i per aixó us encoratjo a portar el nom del nostre poble amb orgull el cim de tot, endavant.

B A R A T..O. Qui no recorda aquell temps de la nostra infantesa ? el peix, la fruita, les diversions, banys, comèdies, futbol.

El peix mateix, quatre cucs i un tros de canya, a més de disfrutar, n'hi havia per al pare i per la mare, fresc i per cap diner.

La fruita, ja no cal dir, sabíem tots els arbres fruiters del nostre contorn: les pomes de can Pelegrí, préssecs de la vella Carnissera, avellanes de can Costa, les figues de can Ramonet, i un etc...etc... que tot era teu, aixó si, alerta de sentir la paraula espera'm, llavors si, comes ajudeume.

! Qui hi pogués tornar ! Ara no ens queda altre remei, tots ple-gats, tan els que hi viuen, com els que fa anys que en són fora, que treballar amb rectitud i sinceritat, perquè sempre poguem trobar amb alegria les tres Bns. en el nostre estimat poble de B O N M A T I.

Figueres 1985.

Mn. Ramon Ros.

LA BRANCA SECA DEL PÍ

En recordança de la trobada del 5 de maig.

Quan vinguéreu a Bonmatí
records trobareu d'abans;
la branca seca del pí
i el color verd dels camps..

En el mapa, en un raconet
hi viu un poble molt diví;
és pobre, honrat i net,
i el seu nom és Bonmatí.

El poble es vestí de gala.
Ja arriben els companys...!
Qui és aquest...Un exclamava
després de quaranta anys.

Ens miràvem, cara a cara...
jo conec aquest senyor !
No se qui és encara,
ni tampoc sap qui soc jo.

No tenia prous mans
per estrènyer més fort encara
les mans d'aquells companys
que porten molla la cara.

El que duien a la cara
no era aspra suor
sinó que dels ulls rajaven
dues llàgrimes d'or.

Només la mort m'esborrarà
aquella forta abraçada,
que un company em donà,
el dia d'alegre trobada.

No hi veuré més honesta
ni alegria més gran.
Ni tindrè més bona festa
que la que em donares tu...company

I quan marxàreu d'aquest poble
ho deixàreu tot així,
deixàreu oberta la porta
i penjada la branca del pí.

Bonmatí
Desembre de 1985.

Un amic.
Joaquim Quer Coll.

P R E C

A tots els que llegiu "L'AMIC" va dirigit aquest prec, per tal d'assabentar-vos que s'està confeccionant un recull històric del nostre poble. Aquest es compon de documentació i fotografia. Els que tenen més possibilitats de posseir-ne són, com és natural, les famílies que han tingut la vida relacionada a Bonmatí. Aquest recull no vol pas ser d'una propietat particular, pretén ésser un valuós conjunt de coses en profit de la comunitat.

Per tant, us demano als que disposeu de qualsevol cosa per insignificant que us pugui semblar, (que no ho serà), tingueu l'amabilitat d'enviar-la a l'adreça que més avall s'indica. Vull anticipar-vos que tots els documents escrits o fotografies seran feproduïts i es tornaran al prestador. No dubtant de la vostra bona disposició, ja us dono les gràcies a la bestreta.

Benet Valentí Guitart. Carrer E. Casacuberta 6. Bonmatí(Girona)

MOLÍ DEL LLOR: Naixement de la indústria de la de la Colònia Bonmatí.

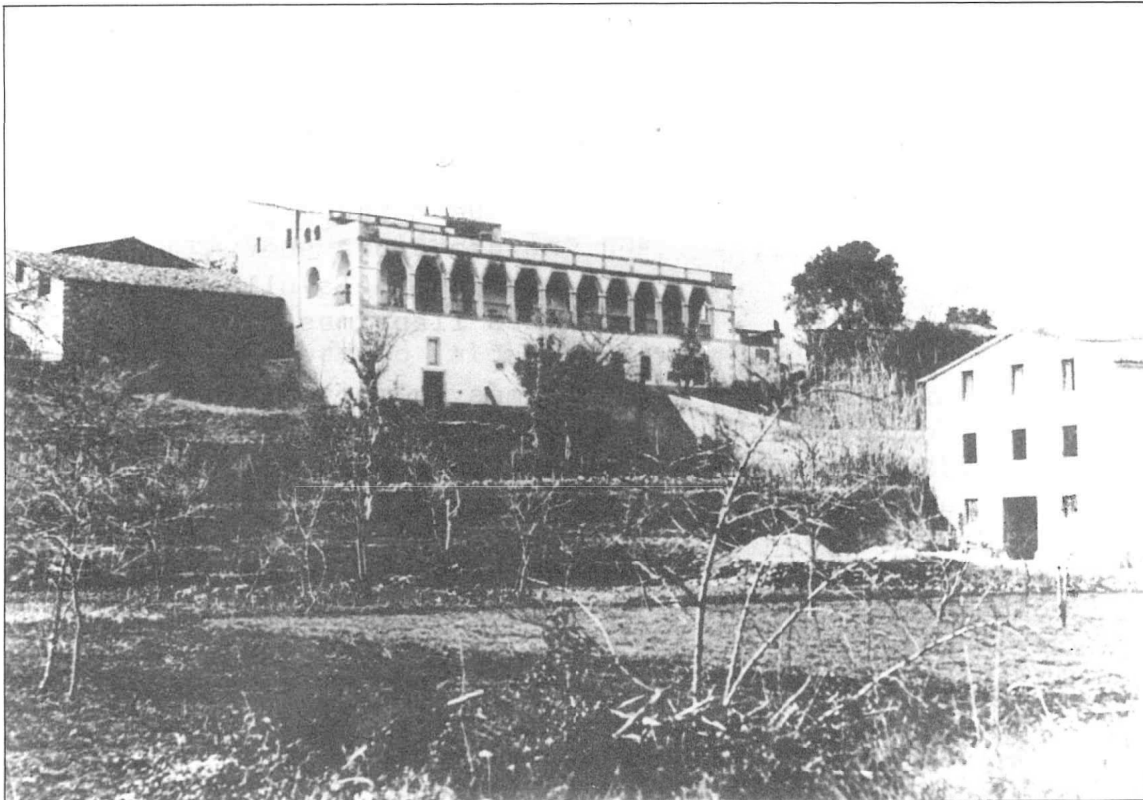

Foto de finals del segle passat. En primer terme el Molí del Llor, al fons la casa Bonmatí, úniques edificacions abans de construir-se la Colònia.

Dita propietat fou posseïda per Don Manuel Bonmatí de Cendra en el segle passat, i en ella hi figurava la citada masia del Molí del Llor, que era completament solitària, fet que es pot comprovar inclús en el Registre de la Propietat, en el que encara, avui dia, hi consta la carretera que surt del molí per enllaçar amb la que va de Riudellots de la Selva a Sant Martí de Llémena.

L'anomenat Molí del Llor estava mogut per una força hidràulica alimentada pel seu propi rec. Hi havia tres jocs de moles, un per moldre grans panificables, un altre per molturació de farina, i un tercer per moldre pedra. S'acredita la seva existència perquè en els seus soterranis hi havia les tres entrades de l'aigua que movia les seves corresponents seccions.

Degut al gran progrés de Don Manuel Bonmatí, fundador de la Colònia, s'utilitza el rec del molí, transformant-lo en un gran salt d'aigua pel moviment de les noves indústries, que donàren lloc al naixement de la Colònia industrial de Bonmatí.

Durant aquest període, el molí fou utilitzat per a vides; hi havien tres estatges, l'existència dels quals es pot comprovar per diversos detalls de l'edifici, i a més per persones que tenen avantpassats que hi havien viscut.

Una vegada va estar tot el procés de la nova colònia en marxa, Don Manuel, sempre amb el seu anhel de progrés, renovar per complet el Molí del Llor, convertint-lo en un molí fariner. Fou necessari l'ampliació de tot l'edifici i canviar-li la seva estructura. Al no tenir el seu propi rec fou mogut per força hidràulica rebuda de la turbina de la central, aixecada amb la renovació industrial a les mateixes parets del molí.

Posat en marxa el molí fariner, fou explotat alguns anys pel mateix propietari i renovador Don Manuel.

Al seu dia, fou traspassat, mitjançant contracte d'arrendament a Isidre Pigem Prim, posseïdor del Molí de Neròs de --- Sant Martí de LLémena. Isidre que per la seva mort instantània va estar pocs anys en actiu, fou succeït pel seu fill Joan, i més tart per Josep, el qui subscriu, nét del primer i fill del segon.

El Molí fariner del LLor visqué la seva gran renovació i eufòria industrial al mig del sector industrial de Bonmatí, -- format per la central hidràulica, enclavada a les mateixes parets del molí, les serres i caixoneria Padrosa, en la mateixa situació, les fàbriques de filats a un costat, i la paperera a l'altra, tot plegat comprenia un gran complex industrial.

Aquest gran progrés regnà fins a la nostra guerra civil, -- que per causes justificades, va produir una gran davallada de tota la indústria.

Més tart, per la venda de la Colònia Bonmatí a F. LL. MATA I PONS, el molí rebé varies modificacions, d'hidràulic passà a electrificat, i també va experimentar modificacions en -- les seves instal.lacions.

A l'any quaranta, a causa d'unes disposicions governatives, va passar de molí fariner a molí de farinades, supri--- minttota la part panificable que no era útil, i quedant solament com a molí de farinades.

Un joc de moles de les suprimides, figuren en el dia -- d'avui, en el monument de la pujada del Grup Bon dia, com a símbol del naixement de la Colònia Bonmatí.

A causa del progrés, avui, el Molí del LLor existeix no més com a molí particular de farinades. Tota aquella gran indústria sols queda com a història, però, aquelles parets encara conservades, junt amb la pedra de la llinda de la porta forana que diu "MOLINO DEL LLOR", són suficients per tenir-- hi l'estima i el goig de poder dir: D'aquí va néixer la indústria de la Colònia Bonmatí.

Josep Pigem Roca.

Bonmatí, desembre 1985.

ADVERTIMENT

Està pendent la confecció del quadre-record de la trobada d'ex-alumnes. Fins el 31 de gener s'acceptaran les fotos tamany carnet amb el nom i cognom darrera la mateixa.

EL FUTBOL A BONMATÍ

PRIMER CAMP.- Deuria ser per l'any 1922 ó 23, quan un grup de joves de la colònia s'aficionen al joc de la pilota i funden el Futbol Club Bonmatí. Aquí cal remarcar que era la època en que aquest esport a la nostra província es començava a practicar.

L'Ateneu de Girona, va néixer junt amb L'Escala i l'Olot al 1921, mentre que el Palafrugell o feia al 1926. (Son dades recollides del "Llibre d'or del futbol català", editat al 1928.

Aixó fa palès de les inquietuds que ja en aquells anys tenien el jovent de la colònia. La seva afició ja els havia portat a jugar a la pilota a la plaça, on no era gens ben vist pels veïns que es cansaven de canviar els vidres trencats, especialment els de la manyeria de can Casacuberta. Visiten al sr. Josep Maria Bonmatí, actual propietari, sempre disposat a col.laborar i construeix un camp de futbol per tal d'expansiona-se la joventut. Aquest senyor, que quan feia una cosa la feia bé, explana una pineda entre el riu i les fàbriques, planta al voltant una filera d'arbres i en uñ dels laterals, i construeix uns seients la mar de bonics.

Aquest camp anirà funcionant fins aproximadament l'any 1927, que a causa d'unes diferències amb els fabricants, faran que el propietari i planti avellaners.

(Extracte d'un recull històric).

D'aquest extracte s'en pot treure una conclusió i és que, segons els més vells, sembla que el Futbol Club Bonmatí neix els dits anys de 1922 ó 1923.

Havem de donar crèdit a la foto que es renrodueix d'en Ricard Danés datada al 25 de maig de 1924. Hi ha la possibilitat que el futbol a Bonmatí funcionés un parell d'anys abans i ens ho facilita la mateixa foto.

El jovent de Bonmatí a l'any 1928 al camp de can Casals.

Foto que ens acredita l'existència del futbol a Bonmatí a l'any 1924.

Una de les noies que hi ha retratada és la Dolors Saltor. Aquesta persona, que recorda el fet, ens diu que en aquest dia les damiselles de Bonmatí van fer ofrena als futbolistes locals d'una mascota. El porter, en Grabulosa, la té a les mans. Posseir aleshores un amulet, en els equips de futbol es creia portava sort. La Dolors ens recorda que quan varen fer aquest obsequi, el futbol a Bonmatí ja funcionava. Per tant, salvant alguna interrupció, el futbol al nostre poble ja compta en més de 60 anys d'existència.

ANÈCDOTA - que ens explica en Joaquim Barnadas, conegut futbolísticament per en "Met de can Pelegrí".

En la dècada dels anys 1920, es feien campionats més o menys formals en els quals el F. C. Bonmatí també hi prenia part. En els desplaçaments l'equip foraster havia de portar un home que tingués un xic de coneixement del reglament del futbol que servís de jutge i arbitre al partit.

En el Bonmatí, aquest home era l'Eusebi Ferragut. En un desplaçament a Celrà, l'Eusebi es negava a actuar ja que plovia i el costum era arbitrar sense uniforme, o sigui amb vestit de carrer i amb espadenyes de treneta. Davant la insistència dels jugadors del Celrà, del Bonmatí i del públic assistent, un d'aquest va oferir un impermeable a l'àrbitre que aquest va acceptar començant tot seguit el partit.

El Bonmatí guanyava per dos a zero i la pluja anava en augment. El prestador, que s'estava mullant i a l'hora el seu equip perdia, reclamava el seu abrigo, mentre que l'àrbitre l'hi negava. Davant la insistència, l'Eusebi li va dir: "foteu el camp de dintre el terreny de joc que aquí el que mona soc jo, i si hi insistiu aviso a la Guardia Civil".

El propietari de l'impermeable, amb la cua entre cames va tornar cap al seu lloc a parar la pluja.

(Extracte d'un recull històric).

REMEMBRANCES

L'AMISTAT i l'AMOR són dues virtuts tant grans, que si els humans volguéssim enllargar-les be, obtindríem la PAU. (I fóra fàcil: sols caldria fer desaparèixer l'EGOISME).

Avui, des de "L'AMIC", dedico coralment a totes les meves amistats (lleqeixi's: a tothom) un dels mil matisos de l'AMOR.

ENS ESTIMEM TANT.....

La nostra mirada, dolça, serena, ens roba les paraules i es perd a l'infinit quan el cor parla.

El nostre amor és pur, amb una passió frenada per la mateixa estimació; per això no tenim recances ni coneixem el tedi; no sabem què són recels i sense recels no hi ha traves. El meu anhel és el teu somni i el teu desig el meu zel, i així, cantes quan jo canto, i riem i plorem junts; el nostre adéu és: fins ara! i d'un petó a l'altre petó mai res pot separar-nos, perquè, tu i jo ens estimem tant! que ens veiem sense trobar-nos. I, del matí a la nit i del captard a la matinada, s'enfilacen nostres cors enamorats, com el sol i l'estrella quan es fonen per fer eixir la nova albada.

A voltes, l'oreig fi d'un capvespre, bressant les verdes fulles, ens diu a cau d'orella coses... que ens fan enrogir les galtes. Fuig el tebi besllum i la lluna, que tot ho sotja, ens fa la mitja rialla... llavors, el nostre encontre és com el de l'ona mansa i la sorra de la cala, unides per un bes suau repetit moltes vegades... i ni el brogit d'una tempesta no podria ofegar l'eco dolç dels nostres sospirs...

La nostra gaubança creix a cada instant; nou alè amb aire de misteri ens empeny el cor; i l'esperit, envaït per la nostra pura estimació, ens lliura una força harmoniosa que ve de l'infinit. Res no pot torbar el nostre idil·li que fon en una de les flaires del clavell i de la rosa.

I, ens estimem tant! que les arrels del nostre amor faran brollar un nou arbre florit pel ver escalf vernal. Entre les seves branques sorgirà un niu, el nostre, i neixaran nous fruits, novelles esperances... enjogassada niuada a l'entorn del caliu de la més dolça tendresa, que omplirà la nostra llar de més amor, encara...

CASIMIR PLA I ROCA

Anglès, Desembre 1985.

UN RECORD

Després de tants anys de no publicar-se "L'AMIC", crec que és per tots una gran satisfacció de poder tornar a escriure unes lletres en record d'aquell temps inoblidable. Ara, quan ha passat gairebé tota una vida, hi ha molts fets i esdeveniments que em venen a la memòria i que m'agradaria explicar-vos. N'hi ha un, però, amb una significació molt especial, perquè ens parla de la generositat i noblesa de sentiments d'un personatge molt conegut i apreciat per tots els que en aquella època anàvem a les Escoles de Bonmatí.

Jo vaig ser un dels pocs alumnes d'aquelles escoles que durant la guerra vaig haver d'incorporar-me a l'exèrcit, malgrat ésser molt jove, juntament amb el company Andreu Puig, que e. p. d. Procuraré ser breu en la meua narració perquè si volgués estendre'm amb els detalls seria molt llarg i probablement us cansaria.

L'exèrcit del que formava part es retirà cap a França on vaig arribar en ple hivern amb un nou company i amic, en Jaume Pastells, nebot de l'ex mestre de Vilanna, senyor Mascort. Travessàrem la frontera i vàrem anar a parar a un camp de concentració francès situat a la platja de Saint Cyprienne, on en aquells moments mancaven tots els serveis primordials i intentàrem de sobreviure enmig de tantes penallitats: aigües salades per beure, mala alimentació, epidèmies que causaven infinitat de baixes, etc. A més de tot això, ens calia dormir en uns clots fets a la sorra que hi restàvem molt junts a fi de mantenir la temperatura necessària per resistir el fred rigorós d'aquells dies.

En aquelles circumstàncies i en un d'aquells clots vaig trobar el nostre ex-mestre, el senyor Nonell, que és la persona a qui vull honrar amb aquest escrit.

Com podeu imaginar-vos fou per mi una de les millors alegries que he tingut a la meua vida. Va ser una gran trobada que em donà una forta dosi de moral, vàrem fer llargues xerrades, i m'aconsellà que tornés cap a Espanya de seguida que em fos possible. Amb els meus pocs anys aquelles paraules foren per mi una llum d'esperança, però el record més inesborrable és que en veure'm en unes condicions tan precàries, mancat de tota mena de roba i amb un fred esgarriós, amb un gest que sempre recordaré es desprèn d'una de les samarretes que portava i va donar-me-la perquè me la posés.

Això fou per mi un magnífic regal, a més d'ésser un acte de solidaritat humana que per si mateix demostra el grau de bondat d'aquell nostre estimat mestre.

No voldria, després d'aquesta explicació, deixar de fer una reflexió: de com penetren dins nostre actes com aquest que acabo d'explicar-vos, crec que és necessari conta-ho en aquest món que vivim ple de lluites i passions, on s'utilitza amb molta insistència i lleugeresa la paraula solidaritat, però moltes vegades no es practica com caldria.

He recordat sovint unes lletres escrites a la llinda del primer exemplar de "L'AMIC" que deien que una finalitat d'aquell nefidic era "ésser un campió a favor de la justícia i germanor que haurien d'existir entre els homes".

Aquest acte que acabo de narrar en dóna credibilitat d'aquestes ratlles.

Ara, després de molts anys, vull fer una crida perquè es facin realitat aquells principis que inspiràren "L'AMIC": La recerca de la pau i l'amistat entre les persones i pobles.

Per acabar, res més que donar-vos les gràcies per els moments que heu dedicat a llegir aquestes simples ratlles d'un bon record. Un gran mestre i un bon amic.

Joaquim Vila Bancells.
Prat de Llobregat-desembre de 1985.

BONMATÍ, UN POBLE QUE RENEIX.

Si mirem una fotografia d'aquestes que se'n diuen a vista d'ocell i feta sobre el nostre poble, de seguida ens adonarem que tenim cada dia més espai edificat i que per tant és una realitat palpable el seu creixement.

Però aquesta evolució no s'hauria produït, si uns veïns no haguessin dit: "prou" d'haver de viure en unes condicions tan raquítiques en l'habitatge.

Amb bona voluntat varen emprendre la decisió de construir estatges dignes i aconseguiren a l'hora escoles, església, camp d'esports i d'altres coses. Entre les quals el que més tard seria el Grup Bon-Dia.

En una ocasió un amic em deia, que el desenvolupament que ha experimentat Bonmatí des de l'any 1969, es deu a la intransigència d'un propietari amb esperit colonialista. Aquest no va donar mai facilitats, ans al contrari posava impediments per el millorament dels estatges.

La raó l'han donada més tard els nous propietaris que han convertit els seus interiors en estades molt decentes.

Doncs, arribem a una conclusió i és que, la intransigència d'un propietari va xocar amb la bona voluntat d'uns conveïns per efectuar un canvi. Més tard l'Ajuntament actual, sense vacil·lar ha continuat una tasca d'engrandiment fent que Bonmatí, unit amb Sant Julià, amb molta empenta hagi aconseguit un prestigi i una identitat que fins ara n'era orfe.

No hi ha cap fita que senyali el fi de les seves nobles ambicions, però si Déu vol, d'altres se n'aconseguiran, perquè la tasca és tot just començada.

Marià Fornés Pou.
Girona-Bonmatí, desembre del 1985.

ENYORANÇA

En somnis recordo bells dies d'infant,
el riu quan nadava; els jocs que gaudia,
la fruita robada les tardes d'estiu.
La mare botzina i amb renys amorosos
em diu seriosa: no espatllis mai nius.
L'escola feixuga, els mestres severs,
amics i amigues per plaça i carrers.
L'església el diumenge la missa següent,
els feixets de llenya al bosc recollits.
Nevades i pluja, glaçades i sol,
els dies passaven, sols queda el record...
Mai més tornaré a la vida d'infant
feliç i xiroia, rialles i cants.
Adéu les vetllades voreta del foc,
dolça companyia, niuada gentil d'una germanor.
Adéu les diades de festa major.
Tritlleig de campana cantant l'alegria
d'un nou cristià tot just arribat;
i aquell toc planyívol quan dins taüt negre
un cos sense vida duïen a enterrar.
Les nits estrellades dels tres foguerons,
el llor i la palma del dia del Ram,
catifes de flors, ginesta i roselles
del Corpus festiu gentil i vibrant.
I ja a l'hivernada fanalets encesos
estels en finestra per la Immaculada.
Misteri insondable de màgica nit
per ment tan tendral. La nit de Nadal.
Vivències d'un temps que no tornaran.
L'ofrena flairosa, de Calders l'ermita,
cada any en rebiem del pa generós,
i com oblidar-ne aquelles corrues
dels nostres majors, minestra al cabàs,
ramallets d'estepes, en torns a les fàbriques,
àvida d'un jornal guanyat amb suors.
El temps impecable avall ha passat,
sols queden fiblades d'un subtil enyor.
Un dia el meu pare va portar-me al mar;
quina meravella, ! renoi que era gran !
El vell cementiri m'omplia de por,
si mai hi anava no era mai sol.
Nostàlgics borralls d'aquells jorns ingenus
que aferro intocables al fons del meu cor...
Tot queda endarrera ; la vida passant
en somnis veig ara diades d'infant.

Isidre Casadevall
La Cellera de Ter.

SEMPRE HI HA UN TROS DE CEL BLAU

És cert que, freqüentment, sentim comentaris sobre la materialització de la vida, sobre la desafortunada societat de consum, sobre el predomini de l'interès econòmic per damunt del moral, sobre la pèrdua de certs valors tradicionals, sobre..... què se jo quantes coses que ens posen la pell de gallina i els pèls de punta.

Però..... voleu dir que està tot tant malament ?.

Crec que no.

Mireu: una vegada capgirant "posters" en una llibreria, n'hi vaig trobar un que em va impressionar. Era tot ell negre, amb un raconet pintat blau-cel i amb la següent llegenda:"SEMPRE HI HA UN TROS DE CEL BLAU".

I és ben cert.

Si algú no s'ho creu, és perquè el dia 5 de maig passat, no va assistir a Bonmatí a la Trobada d'ex-alumnes.

Els que vàrem tenir el goig d'acudir-hi vam constatar:

- El poder de convocatòria extraordinari, que encarató l'amistat i el record. Gent de tota la província, de Barcelona, de Lleida, de Jaén, d'Eivissa, de Mataró, acudien, com un sol home, al toc de trompeta donat per l'amic Benet, en nom d'uns llaços que algú pot creure passats de moda.
- La sobrevivència del valor de les "arrels" per damunt de l'acció destructora del temps. Sabeu que en una fotografia vaig reconèixer un amic que aleshores tenia uns set anys i que, després, personalment, em va costar d'identificar ?. No dic el seu nom per no desmoralitzar-lo. Us diré solament que era i és "ros".
- El valor d'una abraçada emocionada.

Crec fermament que tots els que ens vàrem congreguar, erem dels que cercarem i trobarem un trosset de cel blau; una jornada de pau, d'amistat, de remembrança, de comprensió, d'oblit de diferències.

I tot això, perquè érem i som de Bonmatí. I els de Bonmatí, forjats en les penúries, en la lluita diària pel mos de pa, en les dificultats, hem après a mirar enlaire i sempre TROBEM EL TROSSET DE CEL BLAU.

Jaume Galf.

HO SABIES.....?

que segons en Pere Salavedra, que és coneixedor de la construcció del pont de Bonmatí al 1906, va ser pressupostat amb cent mil pessetes ?

que el pont tenia sota les arcades unes cavitats per si algun dia s'havia de destruir, i que quan va arribar el moment de fer-ho el 1939, no és varen fer servir ?

que el grau de popularitat de D. Manuel era tal que el tren és parava a Bonmatí quan ell donava el senyal alçant el barret , ja que llavors encara no hi havia estació ?

que el fundador va ser procurador a les Corts i propietari del diari de Girona "EL NORTE" ?

que el cementiri de Bonmatí el va construir D. Manuel el Fundador, i que ell fou el primer de rebre-hi sepultura , quan encara no el tenia acabat ?

que la senyora Ramona Calderó, era l'esposa de D. Manuel, i que va tenir part molt activa en la construcció de la colònia i que va morir a l'edat de 41 anys ?

que la xemeneia que hi ha prop de les fàbriques, va ser aixecada per la Paperera Torras en substitució d'una de menys alçada l'any 1912, pel fet que aquesta vomitava els fums vers la Torre Bonmatí ?

que el carrer de Sant Ramon es diu així en recordança de la senyora Ramona Pujol ?

que s'anomena plaça de D. Manuel per recordar al Fundador ?

que el carrer del Pi es diu així , pel fet que abans la colònia era una pineda i al final varen quedar-hi tres plantes ?

que el carrer de les fàbriques duia el nom de carrer de Letamendi per ser aquest un famós metge, amb idees carlistes com D. Manuel ?

que en l'arxiu de Sant Julià se cita en diferents ocasions la casa Nova de Bonmatí i que aquesta era l'actual Can Tulsà ?

que la família Bonmatí és remunta a l'any 900 i que l'actual és el descendent número 26 ?

que un cop construïda la colònia per D. Manuel, l'Ajuntament d'Amer va plantar una caseta de burots a l'entrada del pont ?

que Sant Julià i Bonmatí, varen redactar un expedient per segregar-se de l'Ajuntament d'Amer, que va durar dos anys i que al final va ser denegat l'any 1912 ?

que Ramon Domingo era el nom del primer capellà de Bonmatí, que només hi va exercir-hi un any, ja que va morir quan tenia només 26 anys ?

que dos mestres fills de la colònia varen practicar l'ensenyament a Bonmatí i que eren en Joan Galf i en Josep Guitart ?

que l'espai hon estan enclavats la Colònia i el Grup Bon-Dia a l'antigor se'n deia "Veïnat de Cabanes" ?

que el futbol a Bonmatí es practica d'abans de l'any 1924, i que de l'any 1932 al 1938 portava de nom "Centre d'esports Bonmatí" ?

que la Paperera Torras Domènech de Bonmatí era proveïdora de la "Fàbrica Nacional de Moneda y Timbre" i que del 1936 al 38 ho era també de la Generalitat de Catalunya ?

que el primer president de la Cambra de Comerç i Indústria de Girona va ser des de l'any 1912 al 1915 el sr. Salvador Torras Domènech ?

que l'Institut d'Estudis Catalans, està fent un treball per tal de conèixer els començaments de la Colònia Bonmatí ?

que la "Cooperativa la Bonmatinense" va ser fundada al 1906, i que per tant ja compta amb 80 anys d'existència?

que el compositor Mas Ros, va musicar una sardana que du per nom "En Manel de Bonmatí", pel fet que en Manel Torrent porta gairebé mig segle ensenyant de ballar sardanes ?

que Bonmatí donarà el nom de carrer de Flaça a un vial en recordança de les famílies que l'any 1945 s'hi van traslladar.

D'un recull històric.

NECROLOGICA - El dia 12 de juny va morir a Bonmatí, l'amic i ex-alumne, el qual va assistir a la trobada del 5 de maig, Lluís Torrent Albertí - E.P.R.

XERRADA AMB EN JOSEP VIDAL, BATLLE DE L'AJUNTAMENT DE SANT JULIÀ-BONMATÍ

Des que a l'any 1897 en Manuel Bonmatí va fundar la colònia, aquesta s'havia conservat intacta i no s'havia fet cap obra per millorar-la. A partir de 1940, la seva vida va ser força migrada, ja que les parts administratives no feien els possibles pel seu desenvolupament. L'any 1979, arran de les eleccions municipals, Bonmatí i Sant Julià presenten una candidatura conjunta i serà la segona força del consistori. Els consellers que durant quatre anys estigueren a l'Ajuntament d'Amer, tingueren l'oportunitat de fer un estudi de la marxa administrativa del municipi. Es va arribar a la conclusió que segregar-se de l'Ajuntament d'Amer seria positiu.

Les lleis del segle passat varen fer que el Ter fos el que determinés el destí d'ambdós pobles, només perquè llurs emplaçaments s'esqueien a l'esquerra del riu.

Sembla que després de dos anys de ser segregats, comencem ja a fruir d'unes millores, i el nou Ajuntament ens demostra aquesta realitat. Per això vull dirigir-me a l'actual Batlle de Sant Julià Bonmatí, perquè ens expliqui dels plans actuals i futurs.

Amic Vidal, quin va ser l'objectiu de la segregació ?

L'objectiu primordial de la segregació, es basava a aconseguir una independència municipal, i a assolir el reconeixement d'una identitat pròpia. Ens calia una administració nostra que com a mínim és poguessin retenir els ingressos que corresponien als dos núclis, per tal d'invertir-los-hi.

Pel muntatge d'un municipi devien sorgir moltes dificultats ?

Moltes. Les dificultats foren nombroses i vam haver de pagar l'aprenentatge. Gràcies a Déu, però, a poc a poc tot s'ha anat sube-rant.

Quin programa de millores us vàreu traçar i que haveu aconseguit ?

Primerament, tot anant fent la viu viu, poguérem fer efectives les despeses més indispensables. Llavors vàrem emprendre una de les facetes més importants com va ser la de redactar les normes subsidiaries del nou municipi. Un cop aquestes aprovades han vingut els seus fruits urbanístics junt amb l'obtenció de 30.000 metres quadrats de terreny públic i de propietat municipal.

Després vam bastir tres repetidors per tres canals de televisió per Sant Julià, la compra del cementiri de Bonmatí i el seu agençament junt amb el de Sant Julià, com també l'arranjament del clauvegueram de l'antiga colònia que no s'havia fet des de la seva construcció a finals de segle.

També la recuperació de la xarxa de camins veïnals, la construcció a les escoles d'una cinquena aula i la creació de jutjat municipal i farmàcia.

I finalment, el principal per la seva amplitud, l'agençament de

l'antiga colònia, consistint amb abastament i sanejament d'aigües pluvials i pavimentació de carrers i plaça. També la creació i continuació de zones verdes iniciades anys enrera per l'Eugeni Casacuberta. Aquest apartat a tingut un valor d'uns 21.000.000 de pessetes.

Déu ni do el que haveu fet, però, teniu prevista alguna altra obra ?

Sí, està a punt de sortir a subhasta el projecte de la carretera que unirà Sant Julià amb Bonmatí amb un valor de 30.000.000 de pessetes. Tenim també en fase de redacció un projecte per al carrer Nou de Sant Julià, com l'anterior amb 50 % a càrrec de la Generalitat.

Quines necessitats més veus possibles per al futur ?

Ni ha algunes, ja que moltes no eren tractades amb profunditat, a pesar de les bones disposicions dels nostres representants a Amer. Tenim per exemple:

La creació d'una plaça de metge (la de farmàcia ja s'ha assolit). Catalogar els indrets arquitectònics i històrics de Sant Julià i Bonmatí.

Quant a obres, crear un centre cívic, format per casa de la vila, dispensari i llar pels avis, i finalment l'ampliació i arranjament de l'escola, sense descuidar la construcció d'una zona esportiva per la qual ja es disposa del terreny.

L'actual consistori està format per dos consellers de Sant Julià i cinc de Bonmatí. Es curiós que d'aquest últim, cap no ha nascut al poble. Què hi dius amb això ?

Bonmatí, degut a les seves arrels industrials, ha sigut causa d'un moviment obrer continuat. Una cosa s'ha demostrat i tots en som testimonis.

Qui ve a Bonmatí, aprèn a estimar-lo i els que hem tingut la sort de viure-hi, sabem que Bonmatí és quelcom més que un poble, en el qual s'hi deixa una bona part dels nostres sentiments.

I per acabar, aquesta xerrada que va dirigida als ex-alumnes, especialment als que viuen a fora. Que els vols dir ?

Doncs, els diré, què han de saber: que pel fet de no viure a Bonmatí mai no deixarem de considerar-los bonmatinencs i que els que hi han romàs junt amb els que de nou hi hem vingut, els diem que el nostre poble és el seu, i que sempre hi seran benvinguts.

Bé, amic Vidal, moltes gràcies i et desitjo junt amb els teus companys molts anys de vida, a fi de poder treballar pel bé del poble.

Benet Valentí.

CARTA DE LA PLANA DE VIC

Manlleu desembre de 1985.

Apreciat amic:

T'escric a tu, un dels molts companys que vàrem fruir amb joia d'una jornada emotiva i plena de records amb motiu de la primera trobada d'ex-alumnes.

Fa poc que he arribat de treballar i al carrer fa un fred que pela, un fred característic de la comarca d'Osona i particularment de Manlleu. Assegut vora la llar de foc, mentre un gros tió s'està consumint i amb aquesta escalforeta quedo mig endormiscat i no puc evitar recordar amb enyorament el sol, que ben segur que deu lluir a Bonmatí, quan aquí a la meua terra d'adoocció hi ha una boira espessa que talment un cotó fluix embolcalla tota la Plana. La visibilitat és nul·la i fa un fred tan intens que les plantes i les branques dels arbres, així com la terra, semblen nevats en haver-se glaçat la gebra de la matinada. Els hiverns per aquí són més llargs, no obstant això a l'estiu acostuma fer força calor. Per això la gent del poble (potser exagerant una mica), diu que tenim nou mesos d'hivern i tres d'infern.

Tots els que hem viscut els 30 ó 40 anys últims fora de les comarques gironines, estic segur que valorem més que vosaltres, les qualitats de la gent en general, el clima, la situació geogràfica de la nostra terra, i un sens fi de petites coses que amb la perspectiva que dona la llunyania, podem considerar quasi de privilegiades a les terres i a les persones d'aquesta altra banda de les muntanyes de la Salut i el Far.

Són molts els motius per sentir enyorança de lo que vàrem deixar. Almenys així m'ha passat a mi i no m'avergonyeixo de dir-ho. Em consola però, saber que moltes persones de la Plana de Vic que han viscut a Bonmatí, Anglès, Girona i a altres pobles gironins, han quedat contentíssims de les atencions rebudes i del caràcter obert i generós de tots els seus veïns. A molts d'ells, no els hi importaria gens tornar-hi a viure per sempre degut als agradables records que guarden de tota la gent, que amb tota senzillesa i espontaneïtat els han tractat com a companys de tota la vida o com si fossin de la seva família.

Amb la complicitat de l'escalfor del foc, flueixen infinitat de pensaments llunyans, com suposo que a tu també t'haurà passat moltes vegades.

D'un poblet petit de 400 habitants, vaig passar a una vila d'uns 12.000 (ara més de 16.000), d'un poblet assolellat a una plana emboirada, situada també a la part esquerra del mateix riu Ter, en què les seves aigües són força aprofitades per les indústries fins a Sau, on baixen encaixonades entre les muntanyes fins al Pasteral, que tal com ens va ensenyar un dels nostres mestres, vol dir PAS DEL TER ALT.

Benvolgut amic, ara que estem ja al llindar de la tercera joventut, en què quasi tots tenim els cabells platejats, i que estem a punt d'entrar a l'última etapa de la nostra vida, en què si tenim sort i salut pot arribar a ésser fins i tot daurada, és bo de recordar aquells anys de la nostra infantesa i primera joventut que ultimament vàrem revivre il·lusionats per obra i gràcia de la nostra trobada del

passat mes de maig. Moments bons i moments menys bons, però tems difícils d'oblidar i amb uns formidables mestres que ens varen ensenyar tot i més del que ells sabien, per intentar (i crec fermament que ho aconseguiren) fer de nosaltres unes persones de profit, amb capacitat per enfrontar-se a les dificultats pròpies de la vida que en aquells moments començava a despuntar per nosaltres.

Perdona, noi, que no sigui més extens, un altre dia ja t'explicaré més coses de Manlleu, ara, però, rep una forta encaixada del teu amic, que et desitja unes bones festes Nadalenques.

Pere Motjer Cuatrecasas.

UNA PREGUNTA A LES ALUMNES

Quina és la professió que més t'agradaria.

Maria Tarrés	- sastressa.	Carmen Solà	-jardinera.
Maria Vinyolas	- modista.	Mercè Pigem	-modista.
Encarnació Artigas	- artista.	Catalina Masachs	-sastressa.
Rosa Rovirola	- sastressa.	Emilia Ros	-onduladora.
Dolors Valentí	- modista.	Montserrat Massana	-mestressa.
Josefa Raset	- brodadora.	Sofia Guix	-treball fàbrica
Lluïsa Vinyolas	- pintora.	Florentina Carreres	-modista.
Maria Serramitjana	- brodadora.	Maria Comas	-modista.
Antonia Solà	- dibuixant	Carmen Surroca	-brodadora.
Encarnació Comas	- treballa fabrica.	Rosa Pla	-modista.
Guadalupe Solà	- aviadora.	Lourdes Martí	-infermera.
Maria Castanyer	- infermera.	Pilar Puig	-modista.
Rosa Garangou	- modista.	Lluïsa Pla	-modista.
Francesca Vilalta - treballadora de fabrica.			

(Extracte de "L'AMIC" del juny de 1937.)

UNA PREGUNTA ALS ALUMNES

Quina és la professió que més t'agrada.

P. Costa Torrent	- mecànic.	Benet Valentí	- barber.
J. Costa Torrent	- aviador.	Josep Castanyer	- aviador.
Josep Pol	- paleta.	Joan Boada	- mariner.
Josep Huix	- mecànic.	Josep Bernades	- mecànic.
J. Costa Torrent	- xofer.	Josep Pigem	- xofer.
Josep Massa	- xofer.	Joaquim Güell	- aviador.
Josep Casadevall	- mariner.	Ramon Torrent	- aviador.
Ramon Masachs	- mariner.	J. Costa Torrent	- mariner.
Josep Serrat	- mecànic.	Josep Giralt	- mariner.
Santiago Guix	- aviador.	Ramon Parareda	- advocat.
Pelai Coll	- músic.	Avel·lí Rovirola	- treball fàbrica.
Ramon Ros	- mariner.	Joan Massana	- enginyer.
Lluís Massana	- confiter.	Epifani Lozana	- mariner.
Joaquim Vila	- tècnic del paper.	Casimir Pla	- mestre.
Pere Motjer	- teneduria de llibres.	J. Costa Vinyolas	- músic.

. (Extracte de "L'AMIC" del juny de 1937.)

LA PESCA

"L'avi" Massa reben un trofeo al concurs celebrat a Anglès.

En Pere Torrent després d'un concurs de pesca.

La present foto és la que havia de servir per comentar el treball d'un ex-alumne, el tema del qual treball havia d'ésser la pesca. Amb bona voluntat aquest suplent intentarà reemplaçar-lo de la millor manera possible.

Si retrocedim cinquanta anys de la nostra vida i parlem de la pesca, de seguida ens vindran a la memòria uns noms. Qui no recorda en Carles de ca la Mestra, en Jaume Viola, en Joan Massa o el sr. Costal entre els més entesos?. Eren homes posseïdors d'una afició i un entusiasme, que quan explicaven les seves peripècies referents a la pesca, l'escoltant només se'n creia la meitat, perquè un cinquanta per cent ja es considerava que havia sigut d'imaginació. Varen tenir uns deixebles avançats com: l'Amadeu Galí, la família Quer, en Parareda, en Ramon Ros, en Llucià, en Joan Oliveres, en Mingo Gelada i un llarg etc. En les tardes d'estiu quan havien acabat la jornada laboral, a can Casacuberta, al paperer o a can Padrosa, encara em sembla veure'ls amb la canya de fabricació casolana i el pot de cucs cap a la vora del riu hi falta gent. Abans, però, havien pres punt: la llesca de pa amb tomàtec, el tall de botifarra negre, regat amb el tragueta de vi, i ben xirois cap a la pesquera. Un cop la canya en doina i després d'haver cargolat el cigarret o carregat la pipa, ben asseguts esperaven la picada, mentre tan els més atrevits llegien La Traca o El Papitu i els més ponderats la Publicitat o l'Autonomista.

I és que la rica vegetació i la puresa de les seves aigües, convidaven de fruir d'un ben merescut repòs.

També es podia veure sovint, quan hi havia un cop de riu i les aigües baixaven brutes, pescar anguilles amb botiró. El que hi era molt aficionat i emprava aquest sistema era en Luís de l'estanc, que, acompanyat del seu nebot, el nen de l'estanc, es cansaven de treure anguilles. Pels profans, o els que no varen viure aquella època, els diré que el botiró es feia formant una botifarra de cucs enfilats, quan l'anguila donava senyal de la picada en l'estirar quedava agafada per les dents. Si només en retrocedim trenta d'anys, arribarem a un període en què la pesca ja és organitzada i més moderna i les noves generacions també van dedicar-s'hi. Recordarem els que van sobreviure l'etapa anterior, com en Llucià, els Quer, en Parareda, se'ls va ajuntar el sr. Pep, en Tura, en Pep Pujals, en Pere Torrent, l'Agustí Puntí i d'altres.

I si ens parem al moment que vivim, trobarem que és una peba que l'a-

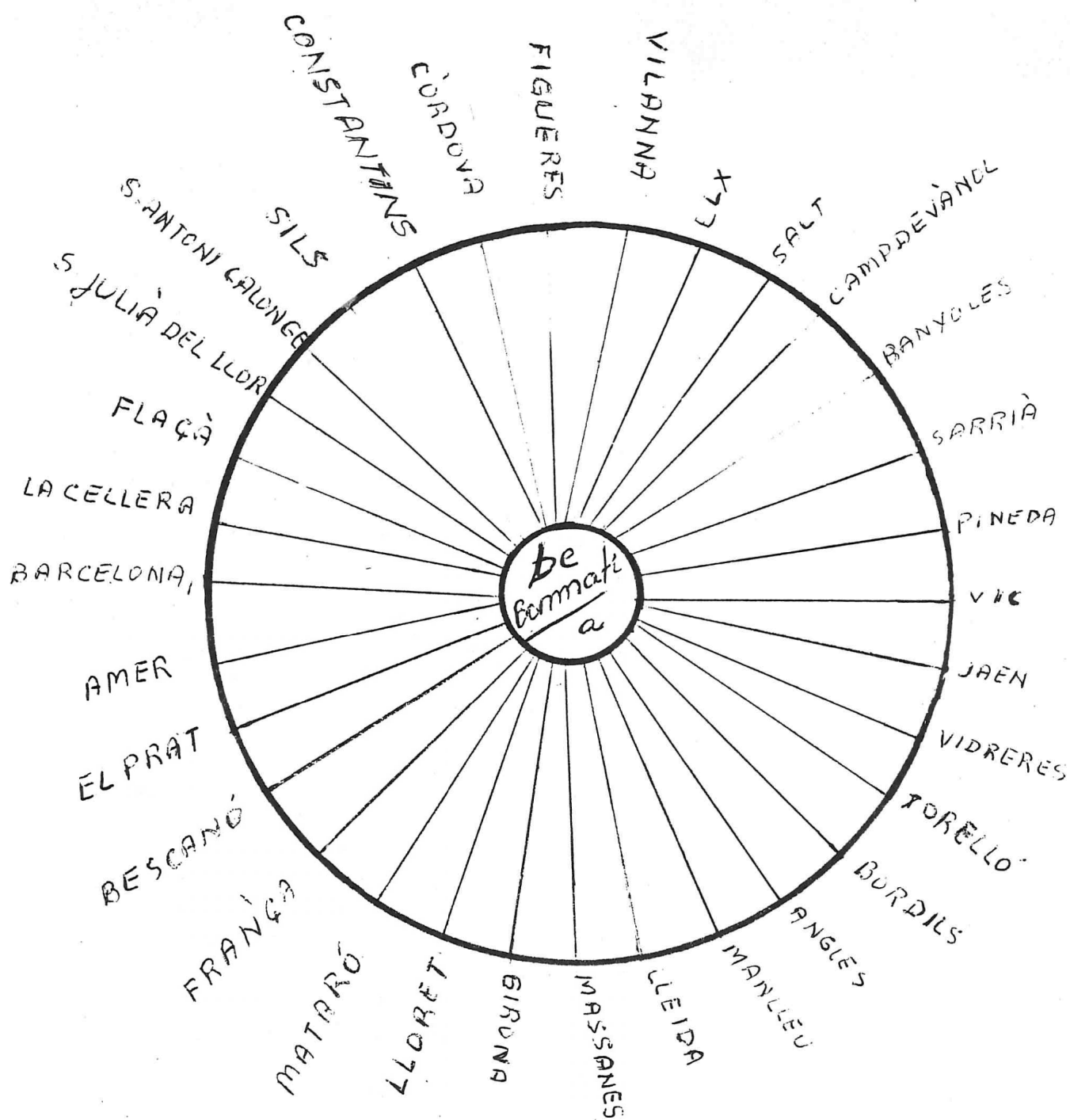
fició a la pesca hagi minvat tant, que quasi ningú no va a pescar.
Per què ? - És fàcil d'endevinar.

Quan abans de l'any 1940, la Paperera Torras, desllexiuava, el riu
recollia l'espumosa matèria, indubtablement nociva pels peixos, però
la fauna seguia augmentant.

Però ara ens n'adonem que des de la muntanya fins al mar, tots hem
ajudat a contaminar el nostre Ter.

Els de la Trinca queden curts quan diuen "marron és el Ter".

Suplent.

A tots aquests indrets viatjarà **L'AMIC**

COMIAT

En la recordada trobada del 5 de maig d'enguany el nostre comiat va ser en forma col·lectiva, cantant "L'HORA DELS ADEUS".

Ara també, en arribar a l'última pàgina de "L'AMIC", tots els que hem col·laborat en la seva confecció us diem que

És l'horadels adéus i ens hem de dir adéu-siau
germans, dem-nos les mans, senyal d'amor senyal de pau.
El nostre comiat diu: a reveure si a Déu plau,
i ens estrenyem les mans mentre diem adéu-siau.
No és un adéu per sempre, és sols adéu per un instant,
el cercle refarem i així potser serà més gran.
La llei que ens agermana ens fa més forts i ens fa més grans,
si ens fa més bons minyons també ens fa ser més cristians,
si ens fa més bons minyons també ens fa ser més catalans.

-Us demanem, amics, que sigueu condescendents amb els nostres treballs i sa-
igueu disculpar els errors comesos.

L'equip de col·laboradors.

BON NADAL

I FELIÇ ANY NOU
